

ΚΕΝΤΡΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ & ΑΜΦΙΣΒΗΤΗΣΕΩΝ

ΑΘΗΝΑ : 28.5.2021
ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ : 6^η
ΠΡΑΞΗ : 27
ΠΡΟΕΔΡΟΣ : Ε. Μπακογιάννης
ΠΑΡΟΝΤΑ ΜΕΛΗ : Ν. Μουκαζής, Θ. Γαλάνη, Θ. Ψυχογιός, Α. Σκάρλα, Δ. Παναγιώτου (κωλυμένου του τακτικού μέλους), Ν. Τριανταφυλλόπουλος, Κ. Καρατσώλης, Μ. Παπαμιχαήλ

ΘΕΜΑ : Οριοθέτηση υδατορεμάτων σε Τοπικά Πολεοδομικά Σχέδια, Ειδικά Πολεοδομικά Σχέδια, Ρυμοτομικά Σχέδια Εφαρμογής των άρθρων 10, 11 και 13 αντίστοιχα του ν. 4759/2020

Γ Ν Ω Μ Ο Δ Ο Τ Η Σ Η

Το Συμβούλιο αφού έλαβε υπόψη του το από 21.4.2021 ενημερωτικό σημείωμα της Δ/σης Τοπογραφικών Εφαρμογών του ΥΠΕΝ, προέκυψε το ερώτημα αν και σε ποιο στάδιο γίνεται η οριστική οριοθέτηση των υδατορεμάτων στα Τοπικά Πολεοδομικά Σχέδια, στα Ειδικά Πολεοδομικά Σχέδια εν γένει και στα Ρυμοτομικά Σχέδια Εφαρμογής τόσο από τεχνικής πλευράς, δηλαδή σε εφαρμογή του άρθρου 2 του ν. 4258/ 2014 (Α'94) και της υπ'αρ.οικ.140005/ 13-1-2017 κοινής απόφασης των Υπουργών Περιβάλλοντος και Ενέργειας και Υποδομών και Μεταφορών, όσο και από πλευράς διαδικασίας, σε εφαρμογή του άρθρου 3 του ν. 4258/ 2014. Μετά από διαλογική συζήτηση που ακολούθησε μεταξύ των μελών, το συμβούλιο γνωμοδότησε ομόφωνα ως εξής :

1. Για την περιβαλλοντική και υδραυλική λειτουργία των υδατορεμάτων και την προστασία του οικοσυστήματός τους κρίθηκε αναγκαία η τροποποίηση του υφιστάμενου θεσμικού πλαισίου αναφορικά με την οριοθέτηση των υδατορεμάτων, η οποία έγινε με το ν. 4258/ 2014 "Υδατορέματα (οριοθέτηση κλπ.)- πολεοδομικές ρυθμίσεις" (Α'94). Με το άρθρο 2 του εν λόγω νόμου προσδιορίζεται με σαφήνεια το περιεχόμενο του φακέλου οριοθέτησης. Ειδικότερα, με τη διάταξη της παραγράφου 1 προβλέπεται ως αναγκαία η εκπόνηση και υποβολή σε συμβατική και ηλεκτρονική μορφή φακέλου οριοθέτησης, ο οποίος περιλαμβάνει:
 - α. οριζοντιογραφικό και υψομετρικό τοπογραφικό διάγραμμα αποτύπωσης του προς οριοθέτηση υδατορέματος, σε κατάλληλη κλίμακα,
 - β. Υδρολογική και Υδραυλική Μελέτη με τις οποίες περιγράφονται οι συνθήκες στη λεκάνη απορροής του υδατορέματος, υπολογίζεται η πλημμυρική παροχή και προσδιορίζονται οι γραμμές πλημμύρας στο τμήμα του υδατορέματος που οριοθετείται.
 - γ. Τεχνική έκθεση με στοιχεία σχετικά με τις γεωλογικές, γεωμορφολογικές συνθήκες της περιοχής του προς οριοθέτηση υδατορέματος και έκθεση περιβάλλοντος, αναφορικά με την υφιστάμενη κατάσταση του φυσικού και ανθρωπογενούς περιβάλλοντος της περιοχής που οριοθετείται, καθώς και της λεκάνης απορροής του υδατορέματος. Στην εν λόγω έκθεση εντοπίζονται και αξιολογούνται τα σημαντικότερα στοιχεία της περιοχής και περιγράφεται επίσης η οικολογική κατάσταση του υδατορέματος σε ολόκληρο το μήκος του.

- δ. Πρόταση για τον καθορισμό των οριογραμμών (πρόταση οριοθέτησης) του υδατορέματος, με βάση τις μελέτες και τα προβλεπόμενα ανωτέρω στοιχεία, η οποία συνοδεύεται και από τις προτάσεις για τυχόν απαιτούμενα έργα διευθέτησης. Η πρόταση αυτή προβλέπεται ρητά ότι απεικονίζεται στο πρακτικό διάγραμμα της περίπτωσης α' της παραγράφου 1 και περιλαμβάνει
- .Τις γραμμές πλημμύρας για συγκεκριμένη περίοδο επαναφοράς, χωρίς την κατασκευή έργων διευθέτησης
 - .Τις γραμμές πλημμύρας με την κατασκευή τυχόν έργων διευθέτησης και
 - . Τις οριογραμμές του υδατορέματος χωρίς έργα διευθέτησης αλλά και με έργα διευθέτησης.

Με τη διάταξη της παραγράφου 2 του ίδιου άρθρου προβλέπεται ότι κατά τη σύνταξη του φακέλου οριοθέτησης λαμβάνονται υπόψη τα μέτρα, οι όροι, οι περιορισμοί και οι δεσμεύσεις που τυχόν προβλέπονται:

- α. στο σχέδιο διαχείρισης της λεκάνης απορροής ποταμού, στην οποία υπάγεται το προς οριοθέτηση υδατόρεμα, που έχει εγκριθεί σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 10 του π.δ. 51/ 2007(Α'54), καθώς και
- β. στο σχέδιο διαχείρισης των κινδύνων πλημμύρας της εν λόγω περιοχής λεκάνης απορροής και στους χάρτες κινδύνου και επικινδυνότητας πλημμύρας, που συντάσσονται σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 5 και 6 της υπ αριθμ.31822/1542/2010 κοινής απόφασης των Υπουργών Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, Οικονομικών- Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας, Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων, Προστασίας του Πολίτη (Β'1108).

Με τη διάταξη της παραγράφου 3 προβλέπεται ότι η οριοθέτηση δύναται να γίνεται και σε τμήματα των υδατορεμάτων (τμηματική οριοθέτηση). Στην περίπτωση όμως αυτή ο φάκελος οριοθέτησης συνοδεύεται από υδρολογική μελέτη για το σύνολο του ανάντι τμήματος του υδατορέματος, από υδραυλική Μελέτη στην οποία λαμβάνεται υπόψη το σύνολο της λεκάνης απορροής του υδατορέματος και δη μέχρι το σημείο οριοθέτησης, προκειμένου να γίνεται ασφαλής προσδιορισμός των γραμμών πλημμύρας, καθώς και από έκθεση περιβάλλοντος για την προς οριοθέτηση περιοχή.

Τέλος, στη διάταξη της παραγράφου 5 προβλέπεται η έκδοση κοινής απόφασης των Υπουργών Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής και Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων, βάσει της οποίας καθορίζονται οι τεχνικές προδιαγραφές του περιεχομένου του φακέλου οριοθέτησης, καθώς και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή του συγκεκριμένου άρθρου.

2. Εξάλλου, με τις διατάξεις του άρθρου 3 του ως άνω νόμου καθορίζονται με σαφήνεια οι διαδικασίες που ακολουθούνται για την οριοθέτηση των υδατορεμάτων. Συγκεκριμένα: Με την παράγραφο Α καθορίζεται η διαδικασία οριοθέτησης υδατορεμάτων χωρίς κατασκευή έργων διευθέτησης επ'αυτών. Ειδικότερα, προβλέπεται ότι ο φάκελος οριοθέτησης ελέγχεται και θεωρείται από τις αναφερόμενες στην παράγραφο 4 του άρθρου 2 Αρχές και μετά τη θεώρηση του φακέλου οριοθέτησης καθορίζονται, στο προβλεπόμενο στην περίπτωση α της παραγράφου 1 του άρθρου 2 διάγραμμα οι οριογραμμές του υδατορέματος, και καταγράφονται αναλυτικά οι αρμόδιες υπηρεσίες για τον καθορισμό και τις απαιτούμενες πράξεις και διαδικασίες. Επίσης ορίζεται ότι για τον καθορισμό των οριογραμμών απαιτείται γνώμη του οικείου Δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου και μάλιστα σε χρονικό διάστημα ενός μηνός από τη διαβίβαση του σχετικού φακέλου, ενώ προβλέπεται περαιτέρω ειδικά ότι η επικύρωση του καθορισμού των οριογραμμών του υδατορέματος όταν το προς οριοθέτηση τμήμα αυτού ευρίσκεται

σε κηρυγμένο αρχαιολογικό χώρο ή σε παραδοσιακό οικισμό ή σε δάση ή σε περιοχές που υπάγονται σε ειδικό καθεστώς προστασίας γίνεται με προεδρικό διάταγμα, το οποίο εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής και του κατά περίπτωση συναρμόδιου Υπουργού. Περαιτέρω καθορίζεται ότι στις περιπτώσεις έγκρισης ή τροποποίησης σχεδίου πόλης και οικισμών ή έγκρισης της πολεοδομικής Μελέτης Οικοδομικών Συνεταιρισμών και Ιδιωτικών Πολεοδομήσεων, η οριοθέτηση των υδατορεμάτων που εμπíπτουν σε αυτά, μπορεί να γίνεται με τη διοικητική πράξη έγκρισης ή τροποποίησης του σχεδίου ή της έγκρισης της πολεοδομικής Μελέτης, αντίστοιχα. Τέλος, καθορίζεται ότι η διαδικασία οριοθέτησης των υδατορεμάτων δεν υπάγεται σε καθεστώς περιβαλλοντικής αδειοδότησης του νόμου 4014/ 2011 (Α' 209) και των κανονιστικών πράξεων που έχουν εκδοθεί ή εκδίδονται κατ' εξουσιοδότηση αυτού, εκτός αν πρόκειται για έργα διευθέτησης/ αντιπλημμυρικά έργα τα οποία προβλέπονται για την οριοθέτηση υδατορέματος.

Με την παράγραφο Β καθορίζεται η διαδικασία οριοθέτησης υδατορέματος σε περίπτωση που γίνονται έργα διευθέτησης αυτού. Ειδικότερα:

Σε περίπτωση που από την υδραυλική μελέτη του φακέλου της οριοθέτησης προβλέπονται έργα διευθέτησης/ αντιπλημμυρικά έργα, τα οποία κατατάσσονται στην Α κατηγορία έργων τότε για την έγκριση της υδραυλικής Μελέτης απαιτείται η τήρηση της διαδικασίας έγκρισης των περιβαλλοντικών όρων των έργων αυτών από την αρμόδια για την περιβαλλοντική αδειοδότηση υπηρεσία σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, ενώ στην περίπτωση που τα έργα διευθέτησης κατατάσσονται στη Β' κατηγορία τότε για την έγκριση της υδραυλικής Μελέτης απαιτείται η τήρηση διαδικασίας υπαγωγής στις προβλεπόμενες στο άρθρο 8 του νόμου 4014/ 2011 Πρότυπες Περιβαλλοντικές Δεσμεύσεις (Π.Π.Δ.) για την κατηγορία των έργων αυτών.

3. Περαιτέρω, στις διατάξεις των άρθρων 7, 8 και 10 του ν. 4447/ 2016 "Χωρικός σχεδιασμός- βιώσιμη ανάπτυξη, υπερωρίες προσωπικού ΟΤΑ κλπ.", όπως ισχύουν μετά την αντικατάστασή τους με τις διατάξεις των άρθρων 10, 11 και 13 του ν. 4759/ 2020 (Α' 245) αντιστοίχως, ορίζονται τα εξής:

"Άρθρο 7- Τοπικά πολεοδομικά σχέδια

Τα Τοπικά Πολεοδομικά Σχέδια (ΤΠΣ) αποτελούν σύνολα κειμένων, χαρτών και διαγραμμάτων, με τα οποία καθορίζονται το πρότυπο χωρικής οργάνωσης και ανάπτυξης και τα βασικά προγραμματικά μεγέθη, όρια πολεοδομικών ενοτήτων και οικισμών, οι χρήσεις γης, οι όροι και περιορισμοί δόμησης, οι σημαντικές πολεοδομικές παρεμβάσεις ..., καθώς και κάθε άλλο μέτρο, όρος ή περιορισμός που απαιτείται για την ολοκληρωμένη χωρική ανάπτυξη και οργάνωση της περιοχής Μελέτης. 2...3...4...5...6...7.α) Η κίνηση της διαδικασίας για τη σύνταξη Τ.Π.Σ. γίνεται είτε από τον οικείο δήμο είτε από το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας. Τα Τ.Π.Σ. υπόκεινται σε διαδικασία Στρατηγικής Περιβαλλοντικής Εκτίμησης. β) Η έγκριση των ΤΠΣ γίνεται με προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας, ύστερα από γνώμη του Κεντρικού Συμβουλίου Πολεοδομικών Θεμάτων και Αμφισβητήσεων... Επίσης, με το ανωτέρω προεδρικό διάταγμα: βα)... ββ) οριοθετούνται προσωρινά οι οριογραμμές των υφισταμένων, εντός των προς πολεοδόμηση περιοχών, υδατορεμάτων..."

"Άρθρο 8-Ειδικά πολεοδομικά σχέδια

1.α. Για τη χωρική οργάνωση και ανάπτυξη περιοχών ανεξαρτήτως διοικητικών ορίων, που μπορεί να λειτουργήσουν ως υποδοχείς σχεδίων, έργων και προγραμμάτων υπερτοπικής κλίμακας ή στρατηγικής σημασίας, για τις οποίες απαιτείται ειδική ρύθμιση των χρήσεων γης και των λοιπών όρων ανάπτυξής τους καταρτίζονται Ειδικά

Πολυεδομικά Σχέδια (Ε.Π.Σ)...β.Τα Ε.Π.Σ. αποτελούν σύνολα κειμένων, χαρτών και διαγραμμάτων με τα οποία καθορίζονται το πρότυπο χωρικής οργάνωσης και ανάπτυξης και τα βασικά προγραμματικά μεγέθη, όρια πολεοδομικών ενοτήτων και οικισμών, οι χρήσεις γης, οι όροι και περιορισμοί δόμησης, οι σημαντικές πολεοδομικές παρεμβάσεις..., καθώς και κάθε άλλο μέτρο, όρος και περιορισμός που απαιτείται, ώστε να καταστεί η περιοχή επέμβασης κατάλληλη είτε για τη δημιουργία οργανωμένων υποδοχέων δραστηριοτήτων είτε για την πραγματοποίηση των προγραμμάτων και παρεμβάσεων της παραγράφου 1...γ...δ.Τα Ε.Π.Σ. εντάσσονται στο ίδιο επίπεδο σχεδιασμού με τα Τοπικά Πολεοδομικά Σχέδια(ΤΠΣ) και μπορούν να περιλαμβάνουν ρυθμίσεις για όλα τα θέματα που ρυθμίζονται από ΤΠΣ και να τροποποιούν τις ρυθμίσεις των εγκεκριμένων ΤΠΣ. ...2.α....β.Για τα ΕΠΣ εφαρμόζονται αναλόγως οι παρ. 4, 5, 7 και 8 του άρθρου 7, λαμβανομένων υπόψη του χαρακτήρα της περιοχής επέμβασης και της/ των δημοτικών ενοτήτων στις οποίες αυτή εντάσσεται και των στόχων των ΕΠΣ...3...,4...,5...,6...,7. Ε.Π.Σ., κατά την έννοια του παρόντος άρθρου, αποτελούν επίσης: α) οι Περιοχές Ολοκληρωμένης Τουριστικής Ανάπτυξης (ΠΟΤΑ) του άρθρου 29 του ν. 2545/ 1997 (Α'254), οι Περιοχές Οργανωμένης Ανάπτυξης Παραγωγικών Δραστηριοτήτων (ΠΟΑΠΔ) του άρθρου 24 του ν. 1650/ 1986 (Α'160) και τα Τοπικά Ρυμοτομικά Σχέδια του άρθρου 26 του ν. 1337/ 1983 (Α'33), β) οι οργανωμένοι υποδοχείς μεταποιητικών και επιχειρηματικών δραστηριοτήτων της παρ. 4 του άρθρου 41 του ν. 3982/ 2011 (Α'143), γ)τα Ειδικά Σχέδια Χωρικής Ανάπτυξης Δημοσίων Ακινήτων (ΕΣΧΑΔΑ) του άρθρου 12 του ν. 3986/ 2011 (Α'152), τα Ειδικά Σχέδια Χωρικής Ανάπτυξης Στρατηγικών Επενδύσεων (ΕΣΧΑΣΕ) του άρθρου 24 του ν. 3894/ 2010 (Α'204) και του ν. 4608/ 2019.... Στις περιπτώσεις των ανωτέρω υποδοχέων των περ.α',β' και γ' η οριοθέτηση των υδατορεμάτων που εμπίπτουν σε αυτούς, γίνεται με τη διοικητική πράξη έγκρισης εκάστου υποδοχέα, ύστερα από υποβολή φακέλου οριοθέτησης σύμφωνα με όσα ορίζονται στο άρθρο 2 του ν. 4258/ 2014 (Α'94)".

“Άρθρο 10- Ρυμοτομικά Σχέδια Εφαρμογής

1. Για την πολεοδόμηση ορισμένης περιοχής απαιτείται η σύνταξη και έγκριση ρυμοτομικού σχεδίου εφαρμογής, το οποίο περιλαμβάνει το Ρυμοτομικό Σχέδιο και την Πράξη Εφαρμογής. Με τα σχέδια αυτά εξειδικεύονται, σε κλίμακα πόλης ή οικισμού ή τμημάτων αυτών ή σε ζώνες και περιοχές ειδικών χρήσεων, οι ρυθμίσεις των Τοπικών ή Ειδικών Πολεοδομικών Σχεδίων περί χρήσεων γης και όρων δόμησης και καθορίζονται επακριβώς οι κοινόχρηστοι, κοινωφελείς και οικοδομήσιμοι χώροι της προς πολεοδόμησης περιοχής, καθώς και τα διαγράμματα των δικτύων υποδομής. 2.Για την κατάρτιση Ρυμοτομικού Σχεδίου Εφαρμογής απαιτείται η ύπαρξη εγκεκριμένων Τοπικών ή Ειδικών Πολεοδομικών Σχεδίων των άρθρων 7 και 8...”

4. Από τις προπαρατεθείσες διατάξεις του ν. 4447/ 2016, ερμηνευόμενες αυτοτελώς και σε συνδυασμό μεταξύ τους, ενόψει και όλου του νομικού πλαισίου εντός του οποίου εντάσσονται, συνάγονται τα ακόλουθα:

α. Τα Τοπικά Πολεοδομικά Σχέδια (ΤΠΣ), τα οποία αποτελούν σύνολα κειμένων, χαρτών και διαγραμμάτων, βάσει των οποίων καθορίζονται το πρότυπο χωρικής οργάνωσης και ανάπτυξης και τα βασικά προγραμματικά μεγέθη, τα όρια πολεοδομικών ενοτήτων και οικισμών, οι χρήσεις γης, οι όροι και περιορισμοί δόμησης, καθώς και κάθε άλλο μέτρο ή περιορισμός που απαιτείται για την ολοκληρωμένη χωρική ανάπτυξη και οργάνωση της περιοχής μελέτης, καλύπτουν την έκταση μιας ή περισσότερων δημοτικών ενοτήτων ενός Δήμου. Η έγκριση δε αυτών γίνεται με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Περιβάλλοντος και

Ενέργειας, κατόπιν γνώμης του Κεντρικού Συμβουλίου Πολεοδομικών Θεμάτων και Αμφισβητήσεων, δυνάμει του οποίου, μεταξύ άλλων, οριοθετούνται προσωρινά οι οριογραμμές των υφιστάμενων εντός των προς πολεοδόμηση περιοχών, υδατορεμάτων (άρθρο 7 παράγραφοι 1 2 και 7).

- β. Εξάλλου, για τη χωρική οργάνωση και ανάπτυξη περιοχών ανεξαρτήτως διοικητικών ορίων, οι οποίες έχουν την δυνατότητα να λειτουργήσουν ως υποδοχείς σχεδίων, έργων και προγραμμάτων υπερτοπικής κλίμακας ή στρατηγικής σημασίας, και για τις οποίες είναι απαραίτητη η ειδική ρύθμιση των χρήσεων γης και των λοιπών όρων ανάπτυξης τους καταρτίζονται Ειδικά Πολεοδομικά Σχέδια (Ε.Π.Σ.), τα οποία αποτελούν σύνολα κειμένων, χαρτών και διαγραμμάτων, δυνάμει των οποίων καθορίζονται το πρότυπο χωρικής οργάνωσης και ανάπτυξης και τα βασικά προγραμματικά μεγέθη, όρια πολεοδομικών ενοτήτων και οικισμών, οι χρήσεις γης, οι όροι και περιορισμοί δόμησης, καθώς και κάθε άλλο μέτρο απαιτούμενο προκειμένου να καταστεί η περιοχή επέμβασης κατάλληλη για τη δημιουργία οργανωμένων υποδοχέων δραστηριοτήτων. Τα Ειδικά Πολεοδομικά Σχέδια εντάσσονται στο ίδιο επίπεδο σχεδιασμού με τα Τοπικά Πολεοδομικά Σχέδια και μπορούν να περιλαμβάνουν ρυθμίσεις για όλα τα ρυθμιζόμενα από τα ΤΠΣ θέματα και να τροποποιούν τις ρυθμίσεις αυτών, ενώ, κατά ρητή πρόβλεψη της παραγράφου 2β του άρθρου 8 του ν. 4447/ 2016 για τα Ειδικά Πολεοδομικά Σχέδια εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις της παραγράφου 7 του άρθρου 7 του ίδιου νόμου, δηλαδή δια του προεδρικού διατάγματος, που εκδίδεται προς έγκριση των ΕΠΣ , οριοθετούνται προσωρινά οι οριογραμμές των υφιστάμενων, εντός των προς πολεοδόμηση περιοχών,υδατορεμάτων. Περαιτέρω, στη διάταξη της παραγράφου 7 του ως άνω άρθρου 8 ,σύμφωνα με την οποία ΕΠΣ αποτελούν επίσης οι ΠΟΤΑ, οι περιοχές οργανωμένης ανάπτυξης παραγωγικών δραστηριοτήτων (ΠΟΑΠΔ),οι οργανωμένοι υποδοχείς μεταποιητικών και επιχειρηματικών δραστηριοτήτων, τα ΕΣΧΑΔΑ και τα ΕΣΧΑΣΕ , προβλέπεται ότι η οριοθέτηση των υδατορεμάτων που εμπίπτουν στους ανωτέρω υποδοχείς γίνεται με τη διοικητική πράξη έγκρισης εκάστου υποδοχέα, κατόπιν υποβολής φακέλου οριοθέτησης, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 2 του ν. 4258/ 2014, χωρίς, όμως, να γίνεται ρητή αναφορά στο άρθρο 3 του ίδιου νόμου, που καθορίζει τη διαδικασία οριοθέτησης των υδατορεμάτων. Η μη ρητή αυτή, όμως, πρόβλεψη περί εφαρμογής του άρθρου 3 του ν. 4258/ 2014 δεν έχει την έννοια της μη ύπαρξης δυνατότητας τήρησης της διαδικασίας οριοθέτησης και στις εν λόγω περιπτώσεις, αφού οι διατάξεις του άρθρου 3 τυγχάνουν εφαρμογής σε όλα αδιακρίτως τα υδατορέματα, με τις υπάρχουσες στο νόμο διακρίσεις (διαδικασία οριοθέτησης χωρίς κατασκευή έργων διευθέτησης υδατορέματος και με έργα διευθέτησης επ' αυτού).
- γ. Τέλος, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 10 του ν. 4447/ 2016, για την πολεοδόμηση ορισμένης περιοχής απαιτείται η σύνταξη και έγκριση Ρυμοτομικού Σχεδίου Εφαρμογής, που περιλαμβάνει το Ρυμοτομικό σχέδιο και την Πράξη Εφαρμογής, και για την κατάρτισή του απαιτείται η ύπαρξη εγκεκριμένων Τοπικών ή Ειδικών Πολεοδομικών Σχεδίων των άρθρων 7 και 8. Παρατηρείται, ωστόσο, η έλλειψη αναφοράς σχετικά με την οριστική οριοθέτηση των υδατορεμάτων στο στάδιο της σύνταξης του Ρυθμιστικού Σχεδίου Εφαρμογής, όπως άλλωστε παρατηρείται και για τα ΤΠΣ και τα ΕΠΣ, με εξαίρεση τις περιπτώσεις που ρητώς προσδιορίζονται στις παραγράφους 7α, β και γ του άρθρου 11 του ν. 4759/ 2020, δυνάμει του οποίου αντικαταστάθηκε το άρθρο 8 του ν. 4447/ 2016, λόγος για τον οποίο άλλωστε υποβλήθηκε το προς εξέταση ερώτημα.

5. Συναφώς προς τα ανωτέρω, κατά τα γενόμενα παγίως δεκτά από τη νομολογία του Ανωτάτου Ακυρωτικού Δικαστηρίου της χώρας "...Το κράτος υποχρεούται να διατηρεί τα πάσης φύσεως υδατορέματα στη φυσική τους κατάσταση προς διασφάλιση της λειτουργίας τους ως οικοσυστημάτων, επιτρεπόμενης μόνο της εκτέλεσης των απολύτως αναγκαίων τεχνικών έργων διευθέτησης της κοίτης και των πρανών τους προς διασφάλιση της ελεύθερης ροής των υδάτων, απαγορεύεται δε καταρχήν κάθε άλλη αλλοίωση της φυσικής τους καταστάσεως(ΣτΕ 2873/2004, 2215/2002). Η ένταξή τους σε πολεοδομική ρύθμιση είναι επιτρεπτή μόνο όταν τούτο επιβάλλουν οι ανάγκες ενός ευρύτερου πολεοδομικού σχεδιασμού και μόνο εφόσον διασφαλίζεται η επιτέλεση της φυσικής τους λειτουργίας. **Πρωταρχικός όρος για την ένταξη των ρεμάτων σε πολεοδομική ρύθμιση είναι η προηγούμενη αποτύπωσή τους και ο καθορισμός της οριογραμμής τους για το σύνολο του υδατορέματος. Η οριοθέτηση γίνεται με την επί τοπογραφικού και υψομετρικού διαγράμματος αποτύπωση του ρέματος σε κατάλληλη κλίμακα, κατόπιν ειδικής μελέτης..., υδρογεωλογικής και υδραυλικής, η οποία πρέπει να λαμβάνει υπόψη και τη λειτουργία του ρέματος ως οικοσυστήματος. Σε καμιά περίπτωση η αποτύπωση αυτή δεν αφορά μόνο στην πραγματική κατάσταση της κοίτης, η οποία έχει ενδεχομένως διαμορφωθεί και από αυθαίρετες επιχώσεις ή άλλες επεμβάσεις (ΣτΕ 1242/2008, 3849/2006 7μ., 2656/1999, 4654/1996)...** Επίσης έχει γίνει δεκτό (ΣτΕ 2165/2019) ότι "ο καθορισμός των οριογραμμών του ρέματος αποτελεί κατά νόμο προϋπόθεση για την έκδοση των πράξεων χωροθέτησης και έγκρισης περιβαλλοντικών όρων έργου ή δραστηριότητας που βρίσκεται πλησίον ρέματος (ΣτΕ 463/2010 Ολομ.,2752/2013 7μ.,4494/2009 7μ.). Καθ' ερμηνεία των ίδιων ως άνω διατάξεων έχει εξάλλου κριθεί ότι στην περίπτωση που η οριοθέτηση ρέματος δεν έχει λάβει χώρα, είναι, τουλάχιστον, υποχρεωτική η μελέτη και η κατασκευή του έργου κατά τρόπο που να μην επηρεάζει τη φυσική λειτουργία του ρέματος, όπως αυτή προκύπτει από τα μέχρι τότε νόμιμα στοιχεία για την οριοθέτησή του. Εφόσον πληρούται αυτή η προϋπόθεση, γίνεται δεκτό ότι η παράλειψη οριοθέτησης του ρέματος πριν από την έγκριση περιβαλλοντικών όρων του έργου, για το οποίο πρόκειται, δεν συνιστά πλημμέλεια της έγκρισης (πρβλ. ΣτΕ 463/2010 Ολομ.,2752/2013 7μ.,856/2018, 3430/2006). Εξάλλου, όπως έχει κριθεί από το Δικαστήριο, τμηματική οριοθέτηση ρέματος επιτρέπεται αν δικαιολογείται από ειδικούς λόγους και υπό τον όρο ότι στις οικείες μελέτες έχουν ληφθεί υπόψη στοιχεία που αφορούν το σύνολο του ρέματος (ΣτΕ 1979/2017,1602/2016)....Οι ανωτέρω διατάξεις, καθ'ο μέρος προβλέπουν την δυνατότητα τμηματικής οριοθέτησης των ρεμάτων (άρθρο 2 παρ. 3) δεν αντίκεινται στο άρθρο 24 του Συντάγματος, δοθέντος ότι η δυνατότητα αυτή είχε αναγνωριστεί από το Δικαστήριο ως συμβατή με το Σύνταγμα υπό τις προϋποθέσεις που τίθενται ήδη και με την ανωτέρω διάταξη του ν. 4258/2014. Ομοίως δεν αντίκεινται στο άρθρο 24 του Συντάγματος οι διατάξεις του κεφ. Β' του άρθρου 3 του ίδιου νόμου, οι οποίες προβλέπουν ότι δεν απαιτείται η έκδοση πράξης οριοθέτησης για τον καθορισμό των οριογραμμών ρέματος πριν από την έγκριση περιβαλλοντικών όρων έργων διευθέτησης ή και αντιπλημμυρικών έργων επί του ρέματος. Τούτο δε διότι, όπως προβλέπεται στις διατάξεις αυτές, η οικεία ΜΠΕ των έργων περιλαμβάνει την πρόταση οριοθέτησης για τον καθορισμό των οριογραμμών του επηρεαζόμενου ρέματος και, συνεπώς, οι μελέτες και η ΑΕΠΟ των τεχνικών αυτών έργων, οι παραδοχές, οι προτάσεις και οι όροι αυτών, διαμορφώνονται ενόψει της ύπαρξης του ρέματος, όπως αυτή προκύπτει από τα νόμιμα στοιχεία οριοθέτησής του, κατά την ειδική δε πρόβλεψη του νόμου ο καθορισμός των οριογραμμών του ρέματος, η έκδοση δηλαδή της σχετικής διοικητικής πράξης, σε κάθε περίπτωση, πρέπει να προηγηθεί της εκτέλεσεως των έργων..."

6. Από τις προπαρατεθείσες διατάξεις των άρθρων 7,8 και 10 του ν.4447/2016, όπως ισχύουν μετά την αντικατάστασή τους με τις διατάξεις των άρθρων 10, 11 και 13 του ν.4759/2020, σε συνδυασμό προς τις διατάξεις των άρθρων 2 και 3 του ν.4258/2014, και λαμβανομένων υπόψιν των πορισμάτων της νομολογίας του Ανώτατου Ακυρωτικού Δικαστηρίου της Χώρας σχετικά με την οριοθέτηση των υδατορεμάτων, προκύπτει ότι η προσήκουσα απάντηση επί του υποβληθέντος ερωτήματος είναι ότι τόσο στα Τοπικά Πολεοδομικά Σχέδια όσο και στα Ειδικά Πολεοδομικά Σχέδια, κατά ρητή πρόβλεψη του νόμου, για την ένταξη των υδατορεμάτων στις πολεοδομικές ρυθμίσεις αυτών, κρίνεται απαραίτητη η προσωρινή οριοθέτηση των οριογραμμών τους, η οποία εμπεριέχεται στη σχετική πρόταση και τα στοιχεία που την συνοδεύουν, ήτοι στην υδρολογική και υδραυλική μελέτη, καθώς και στο τοπογραφικό διάγραμμα, που περιλαμβάνει τον καθορισμό γραμμών πλημμύρας εκατέρωθεν του ρέματος, ενώ δεν υφίσταται ρητή αναφορά σχετικά με την οριστική οριοθέτησή τους, με εξαίρεση τις περιπτώσεις της παραγράφου 7α', β' και γ' του άρθρου 8 του ν.4447/2016. Η ίδια λύση προκρίνεται, και όσον αφορά τα Ρυμοτομικά Σχέδια Εφαρμογής, καθόσον δεν υπάρχει στη διάταξη του άρθρου 10 του ν.4447/2016, όπως ισχύει, ρητή πρόβλεψη περί οριστικής οριοθέτησης των υδατορεμάτων και συνακόλουθα εφαρμόζονται επ' αυτών οι ρυθμίσεις που αφορούν τα ΤΠΣ και τα ΕΠΣ, οι οποίες άλλωστε εξειδικεύονται με τα Ρυθμιστικά Σχέδια Εφαρμογής. Ωστόσο, με δεδομένο ότι επί περιπτώσεων κατασκευής έργων διευθέτησης ή και αντιπλημμυρικών επί του ρέματος κρίνεται αναγκαία η έκδοση της σχετικής διοικητικής πράξης οριστικής οριοθέτησης, η οποία πρέπει σε κάθε περίπτωση να προηγείται της εκτέλεσης των έργων, και λόγω της έλλειψης, κατά τα ανωτέρω, σχετικής πρόβλεψης, για τις εν λόγω περιπτώσεις, θεωρούμε επιβεβλημένη τη συμπλήρωση των ανωτέρω διατάξεων, προκειμένου να καλυφθεί το κενό που υφίσταται στην κείμενη νομοθεσία αναφορικά με το ζήτημα αυτό.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

Ε. ΜΠΑΚΟΓΙΑΝΝΗΣ

Χ. ΚΑΣΑΠΗ